

Skatteutskottets yttrande

1978/79: 8 y

över propositionen 1978/79: 150 bilaga 1 hemställan 2, förslag till lag om konto för likviditetsutjämning jämte motion

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett skatteutskottet tillfälle yttra sig över propositionen 1978/79: 150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1979/80 m. m. (kompletteringspropositionen) i vad avser bilaga 1 hemställan 2 jämte motionen 1978/79: 2693 av Olof Palme m. fl. (s).

I propositionen föreslås att företag som har rätt att göra avsättningar till konto för investeringsfond i riksbanken skall kunna under andra halvåret 1979 på ett särskilt sidoordnat s. k. likviditetsutjämningskonto i banken betala in likvida medel med rätt till dels en grundränta, dels en skattefri bonusränta. Grundräntan skall utgå enligt den räntesats som riksbanken bestämmer och vara anpassad till räntenivån vid insättning av större belopp i bank. Bonusräntan uppgår till 2 % för år räknat av det belopp som är inbetalat på likviditetsutjämningskontot och skall under insättningsperioden, dvs. under tiden juli—december 1979, grundas på det eller de belopp som faktiskt står inne på kontot. Under kontots återstående löptid eller januari 1980—mars 1981 skall bonusränta endast utgå på det lägsta belopp som under samma tid inestår på kontot. Bonusränta får inte vid något tillfälle beräknas på den del av behållningen på kontot som överstiger två gånger summan av de avsättningar till investeringsfond som gjorts i boksluten till ledning för 1979 och 1980 års taxeringar. Syftet med förslaget i propositionen är att söka motverka en alltför kraftig uppbyggnad av likviditet i företagssektorn under 1979 och 1980 genom att binda den överlikviditet som f. n. kan finnas i många företag.

I s-motionen 2693 yrkas avslag på propositionen i denna del. Motionärerna begär i stället att företag med en årsvinst av 100 000 kr. och däröver skall åläggas att betala in 20 % av vinsten 1979 före bokslutsdispositioner, lagernedskrivning och skatt till särskilda investeringskonton i riksbanken. Medel på dessa konton skall efter beslut av regeringen eller — efter bemyndigande av regeringen — av arbetsmarknadsstyrelsen få användas för investeringar i byggnader och maskiner med sikte på en långsiktig förbättring av sysselsättningen men även för investeringar i energisparande åtgärder. När medlen lyfts från kontot skall de återföras till beskattning men med rätt för företagen att göra ett extra avdrag på tio procent i fråga om såväl byggnads- som maskininvesteringar. Medlen på kontot skall enligt motionärernas förslag ge en ränta motsvarande riksbankens diskonto. Medel som insätts under det första kvartalet av

uppbyggnadsperioden, dvs. juli—september 1979, skall dock ge ett med 4 procentenheter förhöjt diskonto. Insätts medlen under det andra kvartalet av insättningsperioden utgår 3 procents högre ränta.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att det kan vara önskvärt att i viss utsträckning försöka binda överlikviditeten i företagen utan att för den skull hämma investeringsverksamheten. Detta syfte bör man, såvitt utskottet kan bedöma, bättre kunna uppnå genom skatteförmåner än genom styrmedel i form av tvångsavsättningar för vissa investeringsändamål. Utskottet anser sig således böra förorda den metod för att binda överlikviditet i företagen som föreslås i propositionen men vill i sammanhanget uttala att förslaget innebär ekonomiska fördelar för berörda företag som kan ifrågasättas. Ränta på medel innesittande på likviditetsutjämningskonto skall nämligen utgå med belopp motsvarande vad som betalas vid insättning av större belopp i bank. Sådan ränta utgår f. n. med ca 9 %. Lägger man härtil en skattefri bonusränta på 2 % kommer man upp i en ränta på insatta medel som motsvarar ca 13 à 14 %. Härtil kommer att räntan under uppbyggnadsperioden juli—december 1979 skall beräknas på det eller de belopp som faktiskt innesittar på kontot. Företagen kommer således att kunna göra räntevinster genom kortare insättningar av en omfattning som knappast kan anses motiverad och som inte heller är ägnad att tillgodose huvudsyftet med propositionen. Utskottet anser således att bonusräntan bör beräknas på annat sätt än enligt propositionen. En utväg kan härvid vara att inte låta företagen tillämpa löpande ränteberäkning under kontots uppbyggnadsperiod utan begränsa bonusränteberäkningen under hela löptiden till det belopp som innesittar på kontot den 31 mars 1981.

Med nu angivna förbehåll vill skatteutskottet från sina utgångspunkter inte motsätta sig ett bifall till propositionen såvitt nu är i fråga. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionen 2693.

Stockholm den 23 maj 1979

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), andre vice talmannen Tage Magnusson (m), Alvar Andersson (c), Valter Kristenson (s), Stig Josefson (c), Rune Carlstein (s), Tage Sundkvist (c), Olle Westberg i Hofors (s), Kurt Söderström (m), Hagar Normark (s), Johan Olsson (c), Holger Bergqvist (fp), Bo Forslund (s) och Wilhelm Gustafsson (fp).

Avvikande mening

av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Olle Westberg i Hofors, Hagar Normark och Bo Forslund (alla s) som anser att det

avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "motionen 2693" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i uppfattningen att den överlikviditet som tillskapats inom företagssektorn genom den nuvarande inriktningen av den ekonomiska politiken bör kunna utnyttjas för att finansiera underskottet i statsbudgeten. Detta bör emellertid enligt utskottets mening inte ske genom att man tillskapar ytterligare förmåner för företagen. Det i propositionen framlagda förslaget innebär att skattebetalarna belastas med extra räntekostnader samtidigt som företagen genom den föreslagna inlåningen får ytterligare inkomster i form av betydande, delvis skattefria räntor.

Propositionen bör således enligt utskottets mening avslås. Utskottet ansluter sig i stället till det förslag som lagts fram i motionen 2693 och som innebär att företagen åläggs att betala in 20 % av vinsten 1979 till särskilda investeringskonton i riksbanken. Som anförts i motionen bör dessa medel efter beslut av regeringen eller arbetsmarknadsstyrelsen i första hand få användas för investeringar i byggnader och maskiner med sikte på en långsiktig förstärkning av sysselsättningen och för energibesparande åtgärder. Förslaget innebär att en del av företagssektorns likviditet temporärt steriliseras samtidigt som man underlättar företagens investeringar och tillför regionalpolitiken ett effektivt instrument. Dessa effekter uppnås utan att man behöver tillgripa sådana av rättviseskäl omotiverade skattelättnader som föreslås i propositionen.

Mot de detaljlösningar som föreslås i motionen har utskottet inte funnit anledning till erinran. Med det anförda tillstyrker utskottet motionen. Utskottet avstyrker följaktligen propositionen i denna del.

